

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Πληροφορίες: Σ. Βασιλοπούλου
Δ. Στεργίου
Τηλέφωνα: 2131313195
2131364315
e-mail: s.basilopoulou@ypes.gr
d.stergiou@ypes.gr

Αθήνα, 07 - 04 - 2023

Αριθ. πρωτ.: 30486

Προς:

Τη Βουλή των Ελλήνων
Διεύθυνση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων &
Αιτήσεων Κατάθεσης Εγγράφων

Κοινοποίηση:

Βουλευτή κ. Κατρίνη Μιχαήλ
Βουλή των Ελλήνων

Θέμα: «Παράλογες εισοδηματικές προϋποθέσεις για την κτήση ελληνικής ιθαγένειας μέσω πολιτογράφησης»

Σχετ.: Η υπ' αριθμ. πρωτ. 2332/16-02-2023 Ερώτηση

Σε απάντηση της ανωτέρω Ερώτησης, η οποία κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από τον Βουλευτή της Κοινοβουλευτικής Ομάδας «ΠΑΣΟΚ-ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ» κ. Κατρίνη Μιχαήλ και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Εσωτερικών, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 5Α του ν. 4735/2020 (Α' 197) προβλέφθηκε ρητά η παροχή νομοθετικής εξουσιοδότησης στον Υπουργό Εσωτερικών για την έκδοση κανονιστικής πράξης με βάση την οποία θα καθοριστούν τα ειδικότερα στοιχεία που αποτελούν τεκμήρια οικονομικής και κοινωνικής ένταξης του αλλοδαπού και δεν υφίσταται στο περιεχόμενο του ανωτέρω νόμου (ψηφιοθέντος υπό την προηγούμενη πολιτική ηγεσία του Υπουργείου) καμία άλλη πρόβλεψη αναφορικά με το ύψος των εισοδηματικών προϋποθέσεων.

Με την αριθμ. 29845/16-04-2021 (Β' 1652) απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών που τροποποιήθηκε με τις αριθμ. 58050/04-08-2021 (Β' 3967) και 96289/27-12-2021 (Β' 6402) όμοιες, καθορίστηκαν ως κύρια στοιχεία που αποτελούν τεκμήρια οικονομικής ένταξης, το εισοδηματικό κριτήριο καθώς και η εκπλήρωση των φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων του αιτούντος την πολιτογράφηση. Παράλληλα, προσδιορίστηκε η έννοια του επαρκούς εισοδήματος με τις πηγές προέλευσής του και προβλέφθηκε ότι το απαιτούμενο ύψος εισοδήματος για την απόδειξη αυτού συναρτάται με τις ετήσιες αποδοχές του υπαλλήλου και εργατοτεχνίτη της χώρας, όπως αυτές καθορίζονται με την εκάστοτε ισχύουσα υπουργική απόφαση.

Στο πλαίσιο αυτό, το ύψος του ετήσιου εισοδήματος που πρέπει ο αλλοδαπός να διαθέτει για την απόδειξη της οικονομικής του ένταξης ανά εξεταζόμενο φορολογικό έτος διαμορφώθηκε στα 7.500€ και ειδικότερα στα 6.500€ για τα χαρακτηριζόμενα ως έτη οικονομικής ύφεσης που αφορούν στην χρονική περίοδο 2012-2018, λαμβάνοντας υπόψη το καθορισμένο νόμιμο κατώτατο μισθό και το νόμιμο κατώτατο ημερομίσθιο για πλήρη απασχόληση όπως αυτό θεσπίστηκε με την αριθμ. οικ. 4241/127/30-1-2019 υπουργική απόφαση το οποίο και ανέρχεται στο ύψος των 650€ για τους υπαλλήλους και 29,04€ για τους εργατοτεχνίτες αντιστοίχως.

Επιπροσθέτως σημειώνεται ότι το απαιτούμενο κατά τα ανωτέρω ύψος ετήσιου εισοδήματος είναι κατώτερο του μέσου ισοδύναμου ατομικού διαθέσιμου εισοδήματος που απεικονίζεται στον

ακόλουθο πίνακα της ΕΛΣΤΑΤ¹ για την χρονική περίοδο 2008-2020 και κυμαίνεται μεταξύ του κατώτατου ορίου των 8.672€ (έτος 2015) και 13.896€ (έτος 2009).

Έτος αναφοράς εισοδήματος	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Μέσο ατομικό εισόδημα (€)	13.505	13.896	12.637	10.676	9.303	8.879	8.682

Έτος αναφοράς εισοδήματος	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Μέσο ατομικό εισόδημα (€)	8.672	8.800	9.034	9.382	10.041	9.952

Επισημαίνεται ότι με βάση την αριθμ. 38866/21-4-2022 (Β' 2030) υπουργική απόφαση, αναφορικά με τον καθορισμό του κατώτατου μισθού και ημερομισθίου που ισχύει από 1-5-2022, το ύψος αυτών ανέρχεται πλέον στα 713€ και 31,85€ αντιστοίχως χωρίς να έχουν αναπροσαρμοστεί αντιστοίχως τα εισοδηματικά όρια που έχουν οριστεί για την απόδειξη του επαρκούς εισοδήματος.

Κατά συνέπεια οι θεσπιζόμενες εισοδηματικές προϋποθέσεις κατά τα προαναφερόμενα, είναι υποδεέστερες αυτών που ανταποκρίνονται στις επικρατούσες οικονομικές συνθήκες και δεν προκύπτει αποκλεισμός των νόμιμα διαμενόντων στη χώρα αλλοδαπών που εξασφαλίζουν το εισόδημα τους με νόμιμη εργασία από την δυνατότητα απόκτησης της ελληνικής ιθαγένειας.

Η προϋπόθεση εξακρίβωσης της οικονομικής ένταξης του αλλοδαπού που αιτείται την ελληνική ιθαγένεια με πολιτογράφηση δεν αποτελεί νέα συνθήκη για την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας δεδομένου ότι έχει προβλεφθεί στις οικείες διατάξεις του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας από το έτος 2010 [άρθρο 5Α του ν.3838/2010 (Α' 49)]. Το νεότερο στοιχείο που προβλέφθηκε με το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο είναι η υιοθέτηση συγκεκριμένων κριτηρίων για την απόδειξη της ένταξης αυτής, προσαρμόζοντας με αυτό τον τρόπο, την αρχική βούληση του νομοθέτη στις απαιτήσεις εφαρμογής της συγκεκριμένης διάταξης με βάση τα πραγματικά οικονομικά δεδομένα που στοιχειοθετούν την ενσωμάτωση του αλλοδαπού στην οικονομική ζωή της χώρας. Κατά αυτό τον τρόπο δεν προκύπτει δυσμενής μεταχείριση των ατόμων που έχουν υποβάλει κατά το παρελθόν αίτηση πολιτογράφησης δεδομένου ότι τελούσε σε γνώση αυτών ότι στο πλαίσιο της θετικής αξιολόγησής τους συνεκτιμάται η εν γένει οικονομική τους δραστηριότητα που μάλιστα υπό το πρίσμα των προγενέστερων οδηγιών της αρμόδιας υπηρεσίας έπρεπε να κυμαίνεται στο ύψος των 8.500€ με προσαύξηση 15% για κάθε επιπλέον μέλος όπως αναγραφόταν ήδη στην αριθμ. 13/2-8-2010 εγκύκλιο του τότε Υπουργού Εσωτερικών και όχι 10% όπως τελικά διαμορφώθηκε με την ισχύουσα υπουργική απόφαση.

Στο πλαίσιο ευνοϊκότερης αντιμετώπισης των αιτούντων αλλοδαπών ως προς την εξακρίβωση του επαρκούς κατά περίπτωση εισοδήματος, έχει προβλεφθεί με την προαναφερόμενη υπουργική απόφαση ότι στην περίπτωση έγγαμου, εκτός του δηλωθέντος ατομικού του εισοδήματος όπως αυτό αποτυπώνεται στο ετήσιο εκκαθαριστικό σημείωμα (πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου), προσμετράται και το συνολικό οικογενειακό του εισόδημα (τυχόν εισοδήματα συζύγου και εξαρτώμενων μελών) με εγκύκλιες δε οδηγίες της αρμόδιας υπηρεσίας υπολογίζονται και χρηματικά ποσά που αφορούν στο επίδομα ανεργίας, σε ποσά που καταβλήθηκαν σε εργαζομένους και σε επιχειρήσεις ως αποζημίωση λόγω της πανδημίας, ακόμη και ποσά που έχουν δηλωθεί και φορολογηθεί σε προηγούμενα έτη από το εξεταζόμενο (ανάληψη κεφαλαίου). Όσον αφορά δε στα άτομα με πιστοποιημένη αναπηρία άνω του 67%, προβλέφθηκε χαμηλότερο όριο για τον προσδιορισμό του επαρκούς εισοδήματος στα 5.500€ στο οποίο και προσμετρώνται όλες οι κατηγορίες προνοιακών επιδομάτων (σχετ. η αριθμ. 81 με αριθμ. πρωτ: Φ. 130181/6929/04-02-2022 εγκύκλιος).

¹ Τα στοιχεία αυτά έχουν ανακοινωθεί από την ΕΛΣΤΑΤ με βάση έρευνα που έχει διενεργήσει για το εισόδημα και τις συνθήκες διαβίωσης των νοικοκυριών με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2020, στο πλαίσιο κοινοτικού στατιστικού προγράμματος στο οποίο συμμετέχουν όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε.

Συμπληρωματικά σας γνωρίζουμε ότι, εκδόθηκε από το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών η αριθμ. Α81/2023 απόφαση που αφορά σε απόρριψη αίτησης ακύρωσης που είχε ασκηθεί ενώπιόν του, κατά απόφασης Προϊσταμένου Περιφερειακής Διεύθυνσης Ιθαγένειας με την οποία απορρίφθηκε αίτηση πολιτογράφησης αιτούντος αλλοδαπού, λόγω μη πλήρωσης των οικονομικών τεκμηρίων. Με την απόφαση αυτή κρίθηκε ότι:

- Ο νομοθέτης δεν κωλύεται από συνταγματική ή άλλη διάταξη να θεσπίσει ορισμένο ύψος ετήσιου εισοδήματος για την κτήση της ελληνικής ιθαγένειας που κατά την κρίση του θεωρεί ως αναγκαίο για την εξασφάλιση ενός επαρκούς επιπέδου διαβίωσης χωρίς να επιβαρύνεται το σύστημα της κοινωνικής πρόνοιας της χώρας.
- Η εφαρμογή των νέων ρυθμίσεων και επί των εκκρεμών (αναδρομικότητα νόμου) δεν προσκρούει στις συνταγματικές αρχές του κράτους δικαίου, της χρηστής διοίκησης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και λαμβανομένου υπόψη ότι ερείδονται σε κριτήρια γενικά και αντικειμενικά δεν αντίκεινται επίσης στην αρχή της ασφάλειας του δικαίου.
- Η υπουργική απόφαση με την οποία προσδιορίστηκε το ειδικό σύστημα απόδειξης της οικονομικής ένταξης του αλλοδαπού που συναρτάται με το ύψος του κατώτατου μισθού και ημερομισθίου, αντανάκλα την ελάχιστη ετήσια δαπάνη διαβίωσής του και διασφαλίζει την αντικειμενικότητα και την διαφάνεια στην διαπίστωση του πραγματικού εισοδήματος ως όρου για την απονομή της ελληνικής ιθαγένειας.

Σε κάθε περίπτωση το ισχύον νομικό πλαίσιο παρέχει τη δυνατότητα προσαρμογής των οικονομικών τεκμηρίων στις ισχύουσες κάθε φορά συνθήκες απασχόλησης και στην εν γένει οικονομική ζωή της χώρας που αποτυπώνει την εισοδηματική κατάσταση των κατοίκων της λαμβάνοντας υπόψη ότι η απαίτηση της απόδειξης του επαρκούς εισοδήματος για τον αλλοδαπό που επιθυμεί να πολιτογραφηθεί ως Έλληνας προκύπτει από την ανάγκη ύπαρξης ενός συγκεκριμένου ύψους ετήσιου εισοδήματος που του εξασφαλίζει ένα επαρκές επίπεδο διαβίωσης χωρίς να επιβαρύνεται το σύστημα της κοινωνικής πρόνοιας της χώρας στο πλαίσιο διαφύλαξης του δημοσίου συμφέροντος.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Υπουργού, κ. Μ. Βορίδη
- Γραφείο Ειδικού Γραμματέα Ιθαγένειας κ. Α. Μπαλέρμπα
- Γραφείο Γενικής Διευθύντριας Διεύθυνσης Ιθαγένειας κας Αικ. Ουλή
- Γραφείο Υπηρεσιακής Γραμματέα κας Γ. Βαλατσού